

Nógv skipa- og sjókon fólk liddu á, meðan John Smith helt fyrilestur á Maskin-skúlanum. Mynd jan

paradoksalt sjónarmið. Hugsi tykkum prímunin, um vit fóru á Aberdeen-marknaðin við tveimur kassum af fiski. Í øðrum liggja blankar húka-fiskaðar hýsur, og í hinum liggur fiskur, sum er kroystur til deyðis við einari asfalttrúmlu frá landsverkfrøðingsstovnum. **Hvor halda tit hevði komið til hús aftur við tí frægasta valuta-ágóðanum?**

Eingin ivi kann verða um, at teir (eins og Realkreditt-instituttid) tiskil eisini av hesi seinast nevndu orsök fara at taka væl ímóti einari ætlan um at skifta flotan út, bert nøgdin eru eins og umkostningarnir minni, meðan vinningurin verður størri. Hvussu kunnu teir siga nei til eitt gott tilbóð? Tað er jú ikki nakað utopiskt at ímynda sær eitt tilfíkt successivt flotaumbýti at skula fara fram t.d. eftir fimm árum?

POLITISKAR ROYNDIR

Sum nevnt er frammanfyri, so hevur frá politiskari síðu ikki verið gjørt nakað serligt til bata fyri útróðrælla fiskivinnuna. Stórt sæð kann sigast, at hon hevur fingið loyvi at degenerera sambært sínum egnu premissum. Frá einum búskaparpolitiskum sjónarvinkli og sostatt eisini reint politiskt, hevur útróðrarvinnan ikki talt við. Hon er vorðin kœvd í allari teirri negativu argumentatiónini um, at útróður við sínum óstöðuga litla fiskidagatali ongantið fór at kunna roknað við sum annað enn eitt negativt (forstýrandi) "fíkast", ið kom at skapa ikki handterligar "peak" situatiónir hjá flakavirkisvinnuni, sum helst skal hava (vil hava, ynskir) stýring á kontinuitetinum á

einhvørjari rávørutilgongd til eitt virksemi, sum í principinum ikki er annað enn eitt samlibands-virksemi, ið framleiðir einhvørja standardiseraða vøru. Helst við so fáum kriteriubroytingum í framleiðslugrundarlagnum sum yvirhøvur gjørligt. Eitt princip, ið tað ikki kann sigast annað um, enn at hetta var alfa og omega innan føroyska fiskivinnu seinast lidnu gott 30 ári, nú tað varð avdúkað, at fiskivinnu-stýringin, sum var nærum 100% monopoliserað, framleiddi eitt og tað sama standardproduktið - við somu neyvu tolerancum, ið vóru treytin fyri, at hetta hálfvabrikata gekk inn í endan á teim maskinum, sum á kontinentinum standa uppi og fáast við uppsaging av fiskablokki.

TENNINAR VÓRDU TREKTAR ÚR ÚTRÓÐRAMONNUM AFTAN Á VERKFAILLID MIKLA.

Teir vóru politiskt sleptir upp á fjall á tann hátt - at teir sóu sær ongan annan útveg enn at fara fullkomuliga í sjálvdrátt, har úrslitið bleiv sum av teim politisku strategunum ætlað. Peningaliga orka útróðrastættisins var bundin við bryggjuna, og upsin fall óbeskorin partogaramonnum í fœvningin. Satsingin í uppsablokkin er ivaleyst høvuðsorsøkin til, at útróður fekk ta lagnu hann fekk. Hetta er sannlíkt, tí teim størri snelluførurum hevur heldur ikki staðið í boði onnur loysn. Tað galt fyrst og fremst um at fáa stýring á nøgdarstreymin til blokkvirkini!

VIT HAVA ONGAN SNELLU- OG

ÚTRÓÐRAFLOTA – ÍHVORTFALL IKKI EIN SOVORNAN, IÐ KANN NYTAST TIL NAKAD SUM HELST.

Vit liva nú beint í avleiðingunum av tí politikki, ið tað var valt at satsa upp á frá 1964 at rokna. Ættarlið hava praktiserað nakað, ið varð dømt til at enda so sum vit siggja tað nú. Tað er fískil sera trupult at bróta seg burtúr aftur nokrum, sum so leingi hevur verið partur av okkara gerandisdegi. Tað er vorðið til inngróvnan vana, og teir, ið hildu fast um hetta slagid av lívi og lífsformi, hava ikki slept endanum enn.

SOGAN FER AT DØMA OKKUM TAKA VIT IKKI RÓÐUR Í HOND

Latið tað ikki í søguni til okkara eftirkomarar koma at standa, at tað vóru vit, okkara ættarlið, ið lótu standa til og brutu við fornan síðaarv og soleiðis endaliga gjørdur av við okkara náttúrligu fortreytir fyri livjargni, fyri føroyingum sum tjóð, ikki bert fyri at tryggja okkum, ið nú liva, men fyri at tryggja eisini liv og livskor fyri komandi ættir. Latið okkum rætta upp á søgunnar skeivu gongd, latið tað koma at standa, at í 1995, aftan á 30 ár á skeivari kós, klárnaði aftur, so at vit í evstu løtu fingur rættað skútuna upp aftur á rættkjøl, tá vit allir sum ein taka og kasta okkum út í rætta bórðið og halda tærn, til vit trygt aftur liggja á aftur takinum.

Hetta skylda vit Føroyum og føroyingum! - og ikki minst okkum sjálvum.

ØKONOMISKIR VÍS-MENN OG POLIT-

ISKIR OVITAR

Líka so leingi vit lata anonymar økonomiskar kreftir við lágum profili, økonomiskar vismenn við stórum ditto og politiskar óvitar, stýra okkara fiskivinnupolitikki, líka so leingi vilja vit leingja um ta kreppustøðu Føroyar og føroyingar eru komnir í, umframt at vit í viðbót fáa eitt "avsviðið óki" - einar Føroyar, ið ikki kunnu brúkast til nakað.

Tað er ovboðið at vita sær, at tað er úr bankunum tað er komið, hetta taltífar, ið Bygnaðarnevndin hevur brúkt, tá hon "konkluderaði" kemur til, at tað aldrið nakrantið fara at koma ráð til at skifta flotan út.

Hetta sýna teirra útrokningar, sum bankarnir hava gjørt, sjálvandi roknað við maximalum bankarentusatsum á øllum sínum útlánsvirksemi til føroyska fiskiflotan. Sama mura somu motivir, sum lógu til grund fyri tí størsta bónda-fangaroknistykki nakrantið, hitt frá Orku-ráðnum, um kg/fisk - kg/olju, ið fekk okkum partogaramarn inn at gera enda á okkara grundarlagi fyri lívi.

BROTTSVERK OG BÓNDAFANGAR-VIRKSEMI

Eitt hitt størsta brotsverk nakrantið framt her á landi. Tað er eingin vesinsmunur í útrokningum bankanna og bygnaðarnevndarinnar, nú teir við sínum viljeiðandi útrokningum beinleiðis vísa á, at her gerst einki úttan at halda fast um oyðandi partogaramarn við sínum útblakingum og reyðsprongda soldatar-blokkgrundarlagi, ið kostar meira heldur enn tað gevur. Er tað kapitalkostnaðurin, ið er trupulleikin, so er at fáa Jarðargrunnin at fígga og taka fiskivinnuna út av klammu hondum bankanna og tað ongantið ov skjótt. Teirra hendur eru ikki nógv reinar til at hava við fisk at

gera, ikki hesir menn, sum hava viðtikið aktiva pro-Fiskavirking-lobbyismu yvir fyri bláoygdum føroyskum politikkarum fyri at niðurbóta móttøðuna, tá hesir ivaðust í kreditorkonceptinum, ið bleiv til pf. Fiskavirking. Er pf. Fiskavirking ikki ein reint politisk konstruktión, tá skal hon burtur helst í morgin, tí tá er hon ikki frægasta loysnin í einum samfelag í kreppustøðu. Eru bankarnir og kredittfeløgini tær kreftir, sum hava ført Fiskavirking í pennin, **tá er talan um eina sæð frá teirra síðu bestu loysn fyri teir sjálvar og ongan annan.** Meira greitt átti at verið komið fram um, hvør hevði ábyrgd av hvørjum í sambandi við konstruktiónina av pf. Fiskavirking.

SKIPATING

Við einum høvi sum hesum, við einum slíkum forum, sum í ein stóran mun er sett saman fakliga og tvørfakliga, eru møguleikarnir so nógv annarleiðis, broyttir og betri, enn í flest øðrum førum, har einum býðist eitt høvi at koma á tal við fólk. At sleppa at tosa við fólk úr einum, ikki partapolitiskt relateraðum umhvørvi, ber vónir í sær sjálvum um, at tað fer at bera til at fáa sett hól á ta politiskt ideologisku girðingina, ið kann tykjast hava skapað djúpar gjáir millum manna, so djúpar, at tær á ein hátt, ið tað ikki skal komast inn á her, kvala flestu og bestu fakliga initiativir, nærum úttan undantak.

PRIORITERING

Ikki ein bólkur sum hvør í sínum lagi skal hava sína speciellu pinkalitu nichu tikna upp til debat - úttan at leggja minsta dentin á teir forúsetningar, sum allir skulu verða til staðar fyri í heila tikið at kunna umhugsast at fara út í

endaleysar tiradiskar diskusiónir um hvønn smálut, hvat hetta nú alt eitur, karensdagar og barnsburðarfarloyvi til menn, dagpleyguammur, barnaansing, við ella úttan ommur og so víðari og so víðari - tað má væl kunna krevjast - av illum - at fólk **eisini** skilja, at áðrenn man fer at byta, so er at hava syrgt fyri, at nakað er at byta.

EINKI AT BYTA

Og við verandi flota og við verandi manglandi fiskivinnupolitikki, og við verandi kommunu-politikki **so er einki at byta**, tvørtur ímóti. Hetta vit hava hildið upp á og framvegis tvíhalda um, tað er alt eitt **stórt** veldugt skurrandi mistak. Tað er serliga **STÓRT** negativt: **Stórir** togarar, stórar útreiðslur, stórt hall - øll okkara orka fer í hesar togarar, sum vit ikki orka: Heilsu- og skúlaverk, sosialar skipanir - alt, bara alt, fer í hetta ikki rentabla alt ov stóra mistak við tvíhalda um.

Um hetta og tað bráneyðuga at skifta flotan út verður tað grundgivið fyri í næsta blað, tá vit prenta annan part av hugleiðingum j.Smith's á Skipatingi.

jan

Fá vinnulívsfólk vóru við á fundinum. Fiskaseljarar vóru tó umboðaðir. Mynd jan